

**МИРОГОШАНСЬКИЙ
АГРАРНИЙ ФАХОВИЙ
КОЛЕДЖ**

«Ознайомлення із змістом практики. Аналіз природних умов та основних виробничих економічних показників сільськогосподарського підприємства»

Тема заняття: Аналіз основних виробничих показників роботи сільськогосподарського підприємства.

Мета заняття: Провести аналіз кліматичних умов, розміщення підприємства, його ресурсний потенціал показників за останні 3-5 років.

Методичні вказівки:

Земля є одним з основних джерел існування суспільства. Земля - це основний засіб виробництва, головне багатство кожного с/г підприємства. Різні земельні угіддя використовуються не з однаковою інтенсивністю. Окремі ділянки взагалі не мають цінності з точки зору виробничого використання. Якщо найбільш продуктивною є рілля, то чагарники, заболочені ділянки та інші не використовуються у виробничому процесі. Кожне господарство прагне поступово перетворити всі земельні угіддя у високопродуктивні.

Іншими контрагентами господарству можуть бути надані площі для користування – в оренду.

С/г угіддя - це угіддя, які мають конкретне с/г призначення і придатні для виробництва певних видів с/г продукції. Сюди належать:

- орні землі – рілля (посіви + пар) і перелоги;
- багаторічні с/г насадження - сади, ягідники, виноградники, хмільники;
- сіножаті - заливні, суходільні, заболочені, штучні;
- вигони і пасовища - степові, гірські, низинні, штучні.

До несільськогосподарських угідь відносяться такі:

- ліси і чагарники, включаючи ґрунтозахисні насадження;
- землі під будівлями, вулицями, дворами, площами і шляхами;
- землі під водою, ставками, ріками і озерами;
- землі непридатні до використання у сільському господарстві - болота, яри, піски, змиті солонці, гірські хребти, льодовики;
- інші землі.

Структуру земельних угідь визначають як відношення окремих угідь до загальної їх площі.

Посівна площа — площа (в гектарах), зайнята посівами с/г культур.

Розрізняють загальну посівну площу і посівну площу окремих сільськогосподарських культур або культур, об'єднаних у певні групи за характером використання (круп'яні, технічні, овочеві, кормові), способом догляду (просапні) або за ботанічними ознаками (зернові, зернобобові, коренеплоди).

Розподіл загальної посівної площі під різні групи сільськогосподарських культур називається структурою посівної площі.

Структура посівних площ — відсоткове відношення розміру посівних площ окремих сільськогосподарських культур до їх груп (зернові, технічні, картопля та овоче-баштанні, кормові культури) та цих груп до загальної посівної площі.

Врожайність - кількість рослинницької продукції, одержуваної з одиниці площі, розраховується в центнерах з гектару (ц/га).

Одним з найважливіших показників, що відображують стан сільського господарства є вихід валової продукції. Валова продукція може розраховуватись на 100 га сільськогосподарських угідь, на 1 працівника, на 1 люд.-год. Під валовою продукцією розуміють кількість виробленої продукції у господарстві протягом певного періоду.

Метою обчислення собівартості продукції рослинництва є своєчасне, повне і достовірне відображення фактичних витрат на її виробництво, а також контроль за використанням виробничих ресурсів.

Собівартість продукції с/г господарства складається з витрат, пов'язаних з використанням у процесі виробництва землі, с/г машин, обладнання та інших основних фондів, трудових і матеріальних ресурсів.

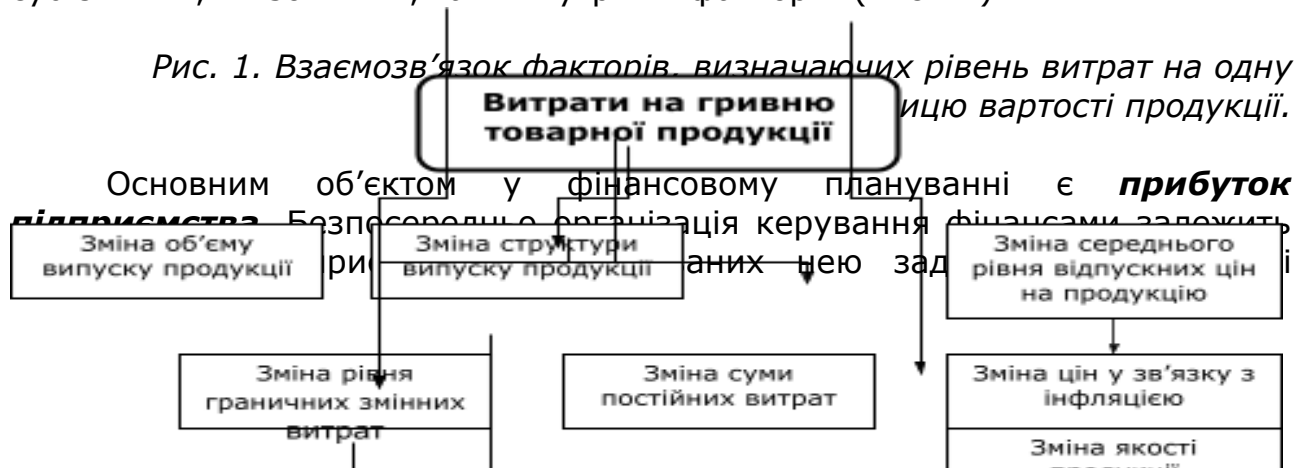
Витрати на виробництво продукції рослинництва неоднорідні і розподіляються за економічним значенням і характером участі у виробничому процесі, за якісним складом, за способом включення в собівартість. Правильний розподіл виробничих витрат має істотне значення в плануванні та обчисленні собівартості продукції.

Визначення собівартості різних видів продукції ґрунтується на загальних принципах планування та обліку. В плануванні та обліку визначаються такі показники: собівартість всієї продукції; собівартість одиниці продукції; витрати на одну грошову одиницю вартості продукції.

Собівартість всієї продукції визначають сумуванням всіх затрат, які були понесені на виробництво всієї продукції.

Собівартість одиниці продукції визначають діленням собівартості всієї продукції відповідного виду на її обсяг у натуральному виразі і визначається вона за допомогою певних методів. Вибір цих методів залежить від особливостей технології та організації виробництва.

Важливий узагальнюючий показник собівартості продукції - витрати на гривню товарної продукції, який вигідний тим, що по-перше, дуже універсальний: може розраховуватись в будь-якій галузі виробництва, і, по-друге, наглядно показує прямий зв'язок між собівартістю та прибутком. Визначається він відношенням повної собівартості (виробнича собівартість + витрати на реалізацію) до вартості виробленої товарної продукції у діючих цінах. На рівень цього показника впливають як об'єктивні, так і суб'єктивні, як зовнішні, так і внутрішні фактори. (Рис. 1.)

фінансових питань необхідно точно трактувати поняття "прибуток". Якщо повернутися до рахунка прибутків і збитків, то по ньому легко помітити, що є істотна різниця між валовим і чистим прибутками: **валовий** прибуток являє собою поточні доходи до сплати податків, **чистий** - після їхньої сплати, тобто це ті засоби, який підприємство може використовувати за своїм розсудом. У свою чергу чистий прибуток, у залежності від виконуваних ним функцій, ділиться на розподілений, тобто той що пішов на виплату дивідендів чи взагалі в особисті доходи власників фірми, і нерозподілений, тобто вкладений у виробництво.

В умовах ринкової економіки чистий прибуток є основою економічного та соціального розвитку підприємства. Постійне збільшення чистого прибутку - це стає джерело фінансування розвитку виробництва (реінвестування прибутку), виплати дивідендів, створення резервних фондів, задоволення соціальних і матеріальних потреб працівників підприємства, благодійної діяльності. Чистий прибуток - найважливіший показник для оцінювання виробничої та фінансової діяльності підприємств.

Основним чинником є дохід (виручка) від реалізації продукції, що свідчить про ринковий попит на продукцію підприємства, повернення вкладених у виробництво коштів і можливість розпочати новий виробничий цикл. Розмір виручки від реалізації залежить від обсягів і структури виробництва за видами продукції та ринкових цін кожного виду. Відділи маркетингу підприємств зобов'язані постійно аналізувати ринковий попит на продукцію підприємства і своєчасно на нього реагувати.

Ще один чинник, який істотно впливає на розмір чистого прибутку, - це сукупні витрати на виробництво і збут продукції: собівартість реалізованої продукції, а також адміністративні витрати (загальногосподарські витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням підприємства) та витрати на збут (витрати на утримання підрозділів, що займаються збутом продукції, рекламу, доставку продукції споживачам тощо).

Послідовність виконання роботи:

Проводити розрахунки, шановні студенти, Ви маєте по підприємствах на яких ви проходили практику, але якщо у вас немає таких даних, то використовуйте вихідні дані, які вказані в цій інструкційній карті.

Об'єктивне дослідження економічної безпеки аграрного підприємства є неможливим без ґрунтового аналізу стану та головних тенденцій його розвитку. Для формулювання ґрунтовних та об'єктивних висновків щодо стану економічної безпеки є необхідним вивчення сучасного стану розвитку.

Студенти повинні ознайомитися зі змістом і метою практики, пригадавши одержані знання і набуті практичні навички з дисциплін спеціального і економічного циклів.

Навчальну практику проектування розвитку галузі з дисципліни "Організація і планування діяльності ФГ" слід розпочати з характеристики організаційно-виробничої структури конкретного підприємства (того, в якому ви проходили практику); потрібно визначити місце галузі рослинництва та тваринництва в цій структурі.

Земельні угіддя та їх структура

Назва угідь	Роки			Структура, %		
	2018р.	2019р.	2020р.	2018р.	2019р.	2020р.
Загальна площа земель – всього	3808	3327	3327			
С/г угіддя	3447	3176	3176			
В т.ч. рілля	3167	2926	2926			
Багаторічні насадження	34	39	39			
Сіножаті	16	4	4			
Пасовища	230	207	207			
Інші землі	361	151	151			

Щоб передбачити майбутнє — треба знати минуле, так каже відомий афоризм. Як змінювались посівні площі під основні сільськогосподарські культури протягом 2018-2019 років проведемо динаміку в наступній таблиці.

Посівна площа культур та їх структура

Культура	Площа, га 2019 рік	Площа, га 2020 рік	Структура, %	
			2019	2020
Зернові культури, всього	1833	1677		
З них озима пшениця	700	690		
Яра пшениця	-	134		
Жито	170	-		
Гречка	-	42		
Кукурудза зернова	281	216		
Ячмінь озимий	-	18		
Ячмінь ярий	596	364		
Горох	-	63		
Овес	86	150		
Ріпак озимий	279	280		
Ріпак ярий	-	288		
Всього посівів				

З метою забезпечення принципів об'єктивності, реальності в плануванні необхідно проаналізувати роботу підрозділів за попередній період за таблицею:

Площа, урожайність і валова продукція сільськогосподарських культур

Назва культури	Зібрана площа, га		Урожайність, ц/га		Валовий збір, ц	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Озима пшениця	700	690	42	32		
Яра пшениця	-	134	-	29		
Жито	170	-	22,7	-		
Гречка	-	42	-	11,2		
Кукурудза на зерно	281	216	49,6	41		

Ячмінь озимий	-	18	-	50		
Ячмінь ярий	596	364	28,5	19,4		
Горох	-	63	-	22,1		
Овес	86	150	18,3	28,5		
Ріпак озимий	279	280	21,9	22,2		
Ріпак ярий	-	288	-	12,4		

Ефективність с/г виробництва значною мірою залежить від рівня забезпеченості його трудовими ресурсами і раціональним їх використанням.

Склад працівників та оплата праці

Категорії працівників	Роки		Відхилення +/-	
	2019	2020	2019 р.	2020 р.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Чисельність працівників, всього, чол.				
в рослинництві	130	141		
в тваринництві	81	79		
Оплата праці, грн.				
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
в рослинництві	7800000	9306000		
в тваринництві	4762800	4834800		
Середньомісячна заробітна плата, тис.грн				
в рослинництві				
в тваринництві				

Якщо виявлено відхилення то необхідно з'ясувати та проаналізувати причини.

Структура грошових надходжень

Вид продукції	Грошові надходження тис. грн.		Структура, %	
	2019 р.	2020 р.	2019 р.	2020 р.
Зернові	1980	2133		
Ріпак озимий	1510	1200		
Ріпак ярий	-	691		
Інша продукція рослинництва	90	68		
Разом по рослинництву				
Приріст ВРХ	1198	1015		
Приріст свиней	2315	2126		
Молоко	2610	2733		
Інша продукція тваринництва	98	108		
Разом по тваринництву				
Послуги в сільському господарстві	131	122		
ВСЬОГО по господарству				

Підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва має народногосподарське значення і є вирішальною передумовою прискореного розвитку і подальшого зростання результативності господарювання. Економічну ефективність виробництва зазначаємо в таблиці.

Економічна ефективність виробництва у 2020 році

Вид продукції	Виручка, тис.грн.	Собівартість реалізованої продукції	Прибуток + Збиток -	Рівень рентабельності %
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Озима пшениця	989	688		
Жито	93	96		
Кукурудза на зерно	661	622		
Ячмінь озимий	41	31		
Ячмінь ярий	202	152		
горох	81	67		
Ріпак озимий	1200	809		
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Ріпак ярий	691	466		
Всього по рослинництву				
Приріст ВРХ	1015	1903		
Приріст свиней	2126	1889		
Молоко	2733	2701		
Всього по тваринництву				
Всього по господарству				

Якщо виявлено відхилення то необхідно з'ясувати та проаналізувати причини. За результатами необхідно зробити висновки.

В кінці проведених розрахунків робимо висновки.

Скласти звіт у відповідності до послідовності виконання робіт.

Перегляньте наступні посилання:

<https://superagronom.com/blog/657-posivni-ploschi-osnovnih-silskogospodarskih-kultur-za-2010-2019-roki>

<https://agropolit.com/news/11374-posivna-ploscha-silskogospodarskih-kultur-u-2019-rotsi-stanovitime-277-mln-ga>

<https://blog.agrokebety.com/yak-rozrakhuvaty-vrozhaynist>

Після виконання завдання студент повинен:

Знати:

- значення землі, класифікацію земельних ресурсів;
- основні економічні показники.

Вміти:

- аналізувати роботу підрозділу рослинництва за попередній період;
- проводити розрахунки.

Роботу оформляєте на листках формату А4 (можна в писаному, або в друкованому варіантах), всі розрахункові роботи ми потім зшиємо і оформимо як звіт про практику. Якщо у вас виникатимуть питання – телефонуйте, пишіть.

Для перевірки роботи надсилайте на ел.пошту:

tlm83@i.ua